

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan öğrenme çıktılarından bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

2. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerine ait öğrenme çıktıları, öğretmenlerimizin öğrenme çıktısı ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu öğrenme çıktılarına sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Öğrenme Çıktısı: SB.5.3.3. Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını karşılaştırmak

1. Aşağıdaki tablolarda kanunların Babil ve Hititlerde uygulanışına örnekler verilmiştir.

Babillerde Hammurabi Kanunlarına göre suç işleyen kişilere "göze göz, dişe diş" anlayışıyla cezalar verilmiştir. Ayrıca zengin ve fakir gibi toplumsal farklılıklara göre ceza miktarı da değişmiştir.

Hititler, genellikle suç işleyen kişilerin zarar verdikleri şeyleri ödemesini veya telafi etmesini istemiştir. Hititlerde cezalar belirlenirken sosyal sınıf farklılıkları esas alınmıştır.

Buna göre Hammurabi Kanunları ile Hititlerin uyguladığı kanunları karşılaştırarak bu kanunların benzer ve farklı yönlerini açıklayınız.

Kanunların benzer yönleri: Hem Babil hem de Hitit Kanunlarında suçlulara verilen cezalar toplumsal sınıf farklarına göre belirlenmiştir. Yani kişilerin toplumsal statüsüne göre cezaların ağırlığı değişebilmektedir. Kanunların farklı yönleri: Babil Kanunları, "göze göz, dişe diş" anlayışına dayalıdır. Yani bir suçluyu, başkasına yaptığı kötülüğü kendisine aynı biçimde uygulayarak cezalandırmışlardır. Buna karşın Hititler suçlunun verdiği zararı telafi etmesini veya ödemesini istemiştir. Yani cezalar maddi tazminat şeklinde olmuştur.

Öğrenme Çıktısı: SB.5.4.2. Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme

2. Semih, okula giderken genellikle toplu taşıma araçlarını tercih eder. Araçtan indikten sonra yolun karşısına yaya geçidinin, trafik işaretlerinin ya da üst geçitlerin olduğu yerlerden geçer. Okulda derslerini dinler ve parmak kaldırarak söz hakkı alır. Okul temsilciliği seçimlerinde desteklediği adaya oy verir.

Buna göre Semih'in etkin vatandaş olarak sahip olduğu özellikleri metinde verilenlerle ilişkilendirerek açıklayınız.

Semih, okula giderken genellikle toplu taşıma araçlarını tercih eder: Semih, okula giderek eğitim hakkını, toplu taşıma araçlarını tercih ederek de ulaşım hakkını kullanmaktadır. Yani Semih haklarını bilir ve kullanır. Araçtan indikten sonra yolun karşısına yaya geçidinin, trafik işaretlerinin ya da üst geçitlerin olduğu yerlerden geçer: Semih trafik kurallarına uymaktadır. Ayrıca güvenli geçiş yollarını tercih ederek hem kendi güvenliğini hem de toplumun güvenliğini gözetmektedir. Trafik işaretlerine ve yaya geçitlerine dikkat etmek, etkin bir vatandaşın toplumsal düzeni koruma sorumluluğunu yerine getirmesinin bir örneğidir. Derslerini dinler ve parmak kaldırarak söz hakkı alır: Semih eğitim hakkının getirdiği sorumlulukları yerine getirmekte, okul ve sınıf kurallarına uymaktadır. Ayrıca onun söz hakkı alarak konuşması diğer arkadaşlarının haklarına da saygılı olduğunu gösterir. Okul temsilciliği seçimlerinde desteklediği adaya oy verir: Semih, okul temsilciliği seçimlerinde oy kullanarak demokratik bir süreçte aktif rol alır. Bu, onun toplumsal karar alma süreçlerine katıldığını gösterir.

Öğrenme Çıktısı: SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme

3. Zeynep, yaşadığı mahallede sık sık çevre kirliliği nedeniyle sağlık sorunları yaşamaktadır. Mahallesinin yollarında bir fabrika, atıklarını nehre bırakmaktadır. Nehirdeki suyun rengi değişmiş, kokusu kötüleşmiş ve çevre kirliliği artmıştır. Zeynep ve arkadaşları bu durum nedeniyle sürekli öksürük, alerji ve baş ağrısı gibi şikâyetler yaşamaktadır.

Verilen örnek olaydan yola çıkarak temiz bir çevrede yaşama hakkını tanımlayınız.

Metne göre temiz bir çevrede yaşama hakkını; "insanların sağlıklı bir şekilde yaşamalarını sürdürebilmeleri için temiz hava, su ve toprak gibi doğal kaynaklara erişme hakkı" ya da "herkesin doğayla uyum içinde, kirliliğe maruz kalmadan uzak bir şekilde yaşaması" şeklinde tanımlayabiliriz.